

LOGSE. EL NOU REPTE; EL DESPLEGAMENT DE LA LLEI

La Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu ja ha superat tots els tràmits parlamentaris i, per tant, resta només la seva publicació al BOE perquè comenci a entrar en vigor.

Des del curs 1983-84 estem parlant de reforma educativa. Des de llavors han canviat bastant els plantejaments del MEC i han succeït prou coses com per provocar entre el professorat, en general, un cert escepticisme.

A la fi hi ha una llei, però és ara quan comença el moment clau. Amb el desplegament de la Llei és quan s'aniran concretant i definint multitud d'aspectes que són els que, de fet, ens permetran de definir la Llei com un fracàs o un encert.

Tothom reconeix a hores d'ara la necessitat d'una reforma del Sistema educatiu. De l'anàlisi de la situació actual de l'educació difícilment se'n pot extreure una conclusió contrària. Però el plantejament, l'abast i l'orientació d'aquesta reforma s'hauria pogut plantejar d'altres maneres. És per això que hem de reconèixer com un fet positiu que el Ministeri hagi optat per un plantejament progressista, innovador i en sintonia amb els que es fan a Europa.

Si cercam les motivacions últimes del Govern a l'hora d'engegar aquesta reforma veurem que són més de tipus econòmic que pedagògic. Totes les reformes educatives que s'han fet des de la implantació de l'ensenyament obligatori han anat en el sentit d'adequar el sistema educatiu a les necessitats del mercat de treball i del sistema productiu.

Crec que aquesta no n'és una excepció, però també pens que s'ha de constatar que l'abast de la reforma és molt més ambiciós i que dels diferents plantejaments possibles s'ha decidit per un que està, almanco teòricament, en consonància amb la tradició del moviment renovador dins l'àmbit educatiu.

Hi ha una sèrie d'aspectes de la LOGSE que són ben positius. D'una manera ràpida en podria citar els següents:

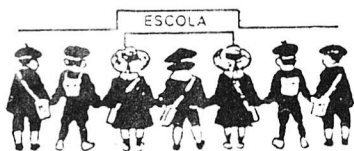
- L'ampliació de l'escolaritat obligatòria i gratuïta fins al 16 anys.
- L'adequació de les distintes etapes educatives a les etapes evolutives dels infants i adolescents.
- La promoció d'una important renovació de continguts i de metodologies (currículum obert, obligada relació escola-entorn...)
- El plantejament d'una sèrie de qüestions que afecten la qualitat de l'educació i no només la quantitat com fins ara:

- introducció seriosa de noves àrees (educació física, música, idiomes...)
- millorament de les ratios alumnes/aula.
- planificació de la formació del professorat, etc.

De la mateixa manera, no puc deixar de citar alguns aspectes que considero negatius:

- El manteniment de dues vies pel que fa a la formació inicial del professorat

(mestres i llicenciats). No recull la llarga reivindicació del cos únic d'ensenyants amb una formació inicial en una única facultat d'educació.

- La no ampliació de l'escolarització per davall dels sis anys i el fet de deixar el període 0-3 anys excessivament en mans de la iniciativa privada.
- L'obsessió homologadora que fa impossibles els dissenys educatius propis per a cada CA.
- La manca de concreció d'una sèrie d'aspectes referents a mitjans per a l'aplicació de la Llei. Manca una llei de finançament.

Però amb la constatació de tot això i prou, no ens podem donar per satisfets. Vet aquí un seguit de qüestions, el desenvolupament de les quals pot posar en perill el sentit de la reforma.

1. El currículum

Partint del principi que un currículum obert és molt més avantatjós que un de tancat, no hem de perdre de vista el problema de la manca d'experiència de la major part del professorat en aquest sentit. Front a aquesta situació es dibuixa un perill evident: que els que acabin tancant el currículum no siguin els professors o claustrals, sinó les editorials de llibres de text. Pensau que fàcil és per a un professor triar un llibre de text en lloc de confeccionar el seu propi currículum a partir d'unes premisses molt generals. Si això és així, aquest simple fet suposarà que un objectiu tan important com la reforma metodològica se n'haurà anat en orris. Pens que per a evitar-ho és imprescindible, aquí i ara, prendre dues mesures molt concretes:

- establir un nivell de concreció curricular intermedi, entre el general i el de cada centre, per a la nostra CA i
- controlar des del principi l'edició de material didàctic, afavorint la producció d'una sèrie de materials d'aula polivalents i de consulta i evitant els llibres de text.

Pel que fa als dissenys curriculars bàsics (DCB), és lamentable l'immens retard que duu la Conselleria d'Educació en la publicació del DCB de Llengua catalana. Pensem que aquest trimestre s'acaba el període de debat del DCB i encara el desconexim.

2. Formació del professorat

És positiva la introducció a la Llei de la disposició addicional 12^a, referida a la creació de centres superiors de formació del professorat, que s'han d'encarregar de la formació, tant inicial com permanent, dels docents. Com moltes altres disposicions que han estat concessions fetes per aconseguir el consens parlamentari, no es concreta gens. Dissortadament no s'ha aprofitat l'avinentsa de la reforma dels plans d'estudis universitaris per aconseguir una coordinació entre els dos processos de reforma.

Tal com estan les coses, aquests possibles centres no rombran la situació de doble titulació, contra la que s'ha de lluitar si volem evitar l'actual infravaloració d'una etapa educativa en relació a una altra i la possibilitat d'enfrontaments corporatius que tot això pot provocar entre els ensenyants. Hem de continuar exigint una formació inicial de llicenciatura per a exercir la docència a tots els nivells, amb les lògiques especialitzacions per a cada etapa educativa.

Pel que fa a la formació permanent, el gran perill és que continuï essent voluntarista. Per evitar-ho, s'han de prendre mesures perquè les activitats de perfeccionament es realitzin majoritàriament dins l'horari de treball, s'ampliïn i facilitin els períodes sabàtics i la possibilitat que els mestres accedeixin als estudis de llicenciatura i, finalment, es donin estímuls al professorat.

Però no es pot concebre la formació permanent com una pràctica individual del professorat. Tots sabem que els avanços veritables són els que impliquen tot un centre. Aquest hauria d'esser el punt de referència de la formació: moltes innovacions afecten el context organitzatiu, un professor aïlladament no pot canviar les estructures, dins els claustres s'han de promoure debats pedagògics. Per altra part, és un fet demostrat que el *cursetisme*, molt sovint, no té una traducció en cap canvi significatiu dins les aules.

Els plans de formació s'haurien d'elaborar partint de les necessitats dels centres i de les que presentin organitzacions i institucions (MRP, sindicats, distintes associacions i administracions...). És per això que és important que els CEP no siguin únicament instruments al servei de l'Administració educativa, sinó que conservin el paper de representació democràtica que permet de donar una millor resposta a les necessitats detectades des de baix.

Finalment, és just que es reconegui el paper que han tingut les escoles d'estiu i els MRP com a capdavanters de la formació permanent del professorat i que rebin el màxim suport de l'Administració.

2. Descentralització

Per a dur endavant una reforma educativa que respongui realment a les necessitats de

cada lloc en concret, objectiu clarament definit a la lletra i esperit de la LOGSE, és imprescindible aconseguir un nivell important de descentralització de les decisions i accions en matèria educativa:

- S'ha de promoure una major autonomia dels centres educatius no només en els aspectes curriculars, sinó també pel que toca a la gestió econòmica i infraestructura. Hem d'anar molt alerta amb la figura de l'administrador, que ha d'estar en tot moment sotmès a les directrius del consell escolar.
- S'ha de desplegar, urgentment, l'article 58.5 referent a l'organització territorial de molts aspectes de l'Administració educativa en àmbits inferiors a la província. És profundament injust l'actual manteniment d'una estructura descaradament centralitzada a Palma. S'han de constituir delegacions a Menorca i Eivissa, que actuïn de forma autònoma per donar resposta a les diferents realitats i necessitats de cada illa.
- Finalment, no podem passar per alt la necessitat de transferències en matèria educativa a la nostra CA i consells insulars. S'han de deixar de banda els interessos partidistes a fi d'aconseguir un sistema educatiu que respongui als interessos i necessitats de les nostres illes, cosa que, vista l'experiència de tants d'anys i la realitat actual, només és possible amb la consecució de les esmentades transferències.

4. Professorat

El MEC anuncia la potenciació d'equips estables de professors per afavorir una reforma amb èxit. Crec que aquesta mesura seria positiva si s'aconsegueix que els equips ho siguin realment. L'estabilitat no és cap garantia de coherència o cohesió. Mentre l'antiguitat sigui el factor determinant per damunt la coherència pel que fa als plantejaments didàctics, difícilment es poden crear equips de professors.

Per altra part, és imprescindible l'establiment d'un sistema racional i eficaç de control de la tasca docent, cosa que va en benefici del necessari increment de prestigi dins la nostra professió. En el benentès que s'ha de fer amb totes les mesures necessàries per evitar les arbitrietats d'altres temps.

Dins aquest apartat no puc deixar de citar la qüestió de les habilitacions i les adscripcions. L'aplicació d'aquests processos ha estat senzillament caòtica, especialment pel que toca a les habilitacions provisionals per a català. Per què només hi ha habilitacions provisionals per a aquesta àrea? Per què s'han hagut d'incomplir tota una sèrie de normatives tant del MEC com de la CA?

5. El finançament

L'aplicació de la reforma educativa tal com està plantejada implicarà una forta injecció de mitjans econòmics. La valoració apareguda inicialment al *Libre Blanc* és evidentment insuficient; de fet, el mateix ministre d'educació ja ha corregit les xifres a l'alça i crec que les hauran de tornar a corregir si volen una aplicació correcta de la reforma, a fi que no torni passar el mateix que amb la LGE de 1970.

Josep GOMILA i BENEJAM

NUEVOS CAJEROS AUTOMATICOS DE "SA NOSTRA"

Ventajas a la Vista

"SA NOSTRA"
CAJA DE BALEARES

A L'ENSENYAMENT, TU DECIDEIXES